

8ed

78

9m-1
A M A N D I
P O L A N I A
P O L A N S D O R F

Partitionum Theologica-
rum, Logica Methodo
institutarum,

L I B E L L I D V O .

Χάρις βασιῶσιν ὀπτηθεῖ.

B A S I L E Æ,
Per CONRAD. WALDKIRCH.

clb l3c iv.

Compendium totius Theologiæ, atq;
adeò Christianismi est à Paulo pro-
positum Tit.3.8. *Fidus est hic sermo, &*
hoc volo te affirmare, ut studeant bona
opera tueri, qui crediderunt Deo: id est,
quæ sunt honesta, & hominibus uti-
lia.

Partitio-

Partitionum Theologica-
rum, Logica Methodo
institutarum,

LIBER PRIMVS,

De Fide.

THEOLOGIA est doctrina tradens ra-
tionem consequendi vitam æternam,
Ioan. 5. vers. 39. & 20. 31. 2. Timoth. 1. 10.
1. Cor. 6. 9. 1. Timoth. 6. 11. & seq. Rom.
1. 16. Iac. 1. 21.

Ea libris Canonicis vtriusq; Testa-
menti, veteris & noui, tota & solida comprehensa est,
Act. 20. 27. & 26. 22. Deut. 4. 2. Psal. 19. 8.

Eadem quidem vtriusq; fœderis substãtia est: Rom.
1. 2. Hebr. 13. 8. Apocal. 13. 8. differunt autem in ampli-
tudine tum vocationis, tum perspicuitatis.

Vocationis, quia Christus veteri fœdere Hebræis
promittitur: nouo gentibus omnibus exhibetur, Mat-
thæi 15. 24. & 28. 19. Act. 13. 46.

Perspicuitatis, quia quæ obscuriùs adumbrantur ve-
teri, clariùs & abundantius illustrantur nouo, Matthæi
13. 16. 1. Cor. 10. 11. 2. Cor. 3. 13. Hebr. 9. 9. & 10. 1.

Theologiæ partes duæ sunt: Vna de Fide: altera de
Fidei actionibus, Rom. 1. 17. Hebr. 2. 4. Iac. 2. 20. Philip.
1. 27. Tit. 3. 8.

Fides est certa notitia, per quam firmiter verbo Dei
assentimur, coniuncta cū fiducia in Deum de ipsius be-
neficiis erga suam Ecclesiam, Eph. 3. 12. 2. Cor. 3. 4.

Fidei summam Symbolum Apostolicum comple-

4 PARTIT. THEOLOG.

Statitur: ideoque fidei norma & regula est. Symbolum ipsum sic habet: *Credo in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cœli & terræ, &c.*

Capita Symboli duo sunt: primum de Deo; secundum de Ecclesia Dei.

Deus est Spiritus æternus, infinitus, omnipotens, atque optimus, 1 Tim. 1. 17. Esa. 40. 12. Rom. 1. Gen. 17. 1. & 35. 11. Ioan. 4. 24. Psalm. 90. 2. Exodi 6. 3. Deut. 7. 18. & 10. 17. Apocal. 1. 4. 8. 17. & 4. 9. Jerem. 23. 23. & 31. 2. Psal. 139. 7. 2 Cor. 6. 18. Matth. 19. 17. Num. 11. 23. Esa. 40. 12.

Fides de Deo est vel respectu Dei ipsius, vel respectu Oeconomix operum ipsius.

Dei ipsius respectu est, qua Deum unum essentia: at trinum in personis esse credimus, Deuter. 6. 7. 1 Cor. 8. 6. Gal. 3. 20. Ephes. 4. 6. 1 Tim. 2. 5.

Essentia Dei, est natura Dei diuinis personis communis, Ioan. 1. 1. & 10. 30. & 15. 26. 1 Ioan. 5. 7. Genes. 1. 1. & 3. 22.

Persona diuina, est subsistens diuinum proprietatibus suis incommunicabile.

Personæ sunt tres: PATER, FILIVS, & SPIRITVS SANCTVS. Vnde veneranda colitur Trinitas, Matth. 3. 16. & 28. 19. 1 Ioan. 5. 7.

Pater est Persona, quæ Filium ab æterno genuit, Psal. 2. 7. 2 Cor. 1. 3.

Filius est persona à Patre coessentialiter genita, Matth. 3. 17. 2 Cor. 1. 19.

Spiritus Sanctus est persona ab utroque Patre & Filio procedens, Ioan. 15. 26. & 20. 22. Rom. 8. 19.

Sic est fides ipsius Dei respectu: sequitur de Oeconomia operum ipsius.

Opera Dei sunt, quæ à Deo facta sunt, ut essent illustrissima gloriæ ipsius argumenta, Prouerb. 16. 4. Psal. 8. 1. & 19. 1. & 104. 1.

Opera Dei, interna sunt vel externa.

Interna, quæ in ipsa essentia Dei ab æterno facta sunt, Ephes. 1. 9.

Ea

Ea indicantur Prouidentia Dei nomine.

Prouidentia Dei, est rerum omnino omnium liber-
rima dispensatio, Ephes. 1. 11. Ezech. 1.

Contineturq; praescientia & decreto.

Praescientia Dei, est omnium rerum efficax praeco-
gnitio, 1 Petr. 1. 2. Act. 15. 18.

Decretum Dei, est cuiusque rei ad suum finem de-
putatio, Actor. 2. 23. & 4. 28. & 10. 42. Rom. 8. 28. 1 Cor.
2. 1. & 1 Petr. 1. 20.

Est verò decretum Dei immutabile, ἀβυστοκίνητον atq;
ἀμεταμέλητον: ideoq; necessarium, Psal. 33. 11. Num. 23.
19. 1 Sam. 15. 29. Esa. 46. 10. Malach. 3. 6. Iac. 1. 17.

Id decretum quod ad salutem hominum attinet, pe-
culiariter vocatur praedestinatio.

Praedestinatio est decretum Dei, quo constituit quid
de cuiusque hominis salute fieri vellet, Roman. 9. 6.
2 Tim. 2. 19.

Estq; Electio vel reprobatio.

Electio, & praedestinatio, qua Deus pro gratuita
sua misericordia, quos voluit ad aeternam vitam ordi-
navit, Ephes. 1. 15. Matth. 22. 14. Rom. 8. 28. & 9. 21. Act.
13. 48. Luc. 10. 20. Phil. 4. 5. Apoc. 3. 5. & 21. 27.

Reprobatio est praedestinatio, qua Deus pro sua iu-
stitia, eos, quorum non misertus est, ad aeternam mor-
tem repudiavit, Prouerb. 14. 4. Exodi 9. 16. Rom. 9. 22.
Iudæ v. 4. Apocal. 13. 8. & 17. 8. & 20. 15.

*Hæc de internis Dei operibus: sequitur
de externis.*

EXterna opera Dei sunt, quæ ipse extra suam essen-
tiam, iuxta aeternum prouidentia suæ decretum,
efficit.

Ea intelliguntur nomine imperij Dei.

Imperium Dei est potestas eius, quam in subiicien-
dis suo nutui rebus omnibus, conspiciendam præbet
ad prouidentia suæ decreta in effectum producenda,
Psalmo 93. 1. & 95. 3. & 96. 10. & 97. 1. Exodi 15. 18.

Opera Dei interna alia in huius vitæ spacia inci-

6 PARTIT. THEOLOG.

dunt: alia hanc vitam consequentur.

Quæ in huius vitæ spatia incidunt, alia generalia sunt, alia specialia.

Generalia sunt, quæ generatim ad totius vniuersi res spectant, vt Creatio & Gubernatio.

Creatio est rerum omnium è nihilo productarum formatio, Genesis 1. & 2.

Creaturæ vel spirituales sunt, vel corporeæ.

Creaturæ spirituales sunt spiritus finiti, molis corporeæ expertes.

Eiusmodi sunt tum Angeli: tum hominum animæ.

Angeli, sunt creaturæ spirituales, Dei Creatoris ministræ.

Angeli vel boni sunt, vel mali.

Boni, qui in pristina sua dignitate persistentes, in cœlis Deo assistunt, diuinæ eius beneficentiæ dispensatores, Matth. 18. 10. Hebr. 1. 14. Psalmo 34. 8. & 91. 11. & 103. 21.

Mali Angeli, sunt Spiritus Deo rebelles, omnium malorum autores.

Anima hominis, est creatura spiritualis, corporibus hominum informandis à Deo inspirata, Gen. 2. 7.

Creaturæ corporeæ sunt præter spirituales cæteræ omnes.

*Tantum de Creatione: sequitur de
Gubernatione.*

Gubernatio est rerum omnium, etiam singularissimarum, moderatio, vt ad decretum finem ferantur, Ioan. 5. 17.

Hanc clarissimè Deus semper ostendit, tum in conseruatione rerum, tum in destructione.

Si conseruationem rerum spectes: non solum species perpetuat: sed etiam sigillatim singularissimæ cuiusque rei procurationem suscipit, Deuteronom. 28. 3. Psalm. 36. 8. & 16. 9. & 104. 14. & 107. 38. Ose. 2. 8. Ion. 4. 6. Matth. 6. 30. & 10. 29.

Si verò destructionem rerum spectes, iustissimo suo

fuo iudicio, quantumuis sæpe occulto, pœnas infligit, & calamitates imponit, Genes. 7. 4. & 19. 24. Numer. 16. 31.

Gubernatio vel immediata est, vel mediata.

Immediata, qua Deus absq; mediis seu instrumentis singula administrat, Gen. 20. 3. Matth. 4. 4. Deut. 8. 3.

Mediata, in qua ministerio causarum secundarum tanquam instrumentorum utitur ad opera certa perficienda.

Instrumenta verò, quibus Deus utitur, alia animata sunt, alia inanimata: & utraq; vel bona, vel mala.

Vtrisque, non solum bonis, sed etiam malis instrumentis Deus semper bene utitur.

Licet verò malis instrumentis utatur: tamen nullius omnino peccati est autor vel particeps: quod vel inde apparet, quòd mala instrumenta, quorum opera usus erat, deinceps seuerissimè punit.

Instrumenta animata vel rationalia sunt, vel rationis expertia.

Rationalia; ut Angeli, 2 Reg. 6. 17. Ioan. 2. 7. & homines, Genes. 45. 4. 2 Sam. 16. 10. Ierem. 25. 9. Ezech. 21. 21. Ioan. 19. 11. Act. 2. 23. & 4. 27.

Rationis expertia; ut bestia, 2 Petr. 2. 16. Ezech. 1. 4. 2 Reg. 2. 24. Genes. 8. 2. Exodi 8. 2.

Instrumenta inanimata sunt manna, Exodi 6. 4. carnes, Exodi 16. 13. potus & cibus, 1 Reg. 17. 4. sulphur, ignis, Genes. 19. 21. grando, Exod. 9. 22. item siccitas, fames, morbus, pestis, gladius, mors, &c.

Generalibus operibus expositis: sequuntur specialia.

Specialia opera Dei, sunt quæ Deus peculiariter in hominum genere exercet.

Horum alia communia sunt electis & reprobis: alia duntaxat ad electos spectant.

Communia electis & reprobis sunt Miracula & Vocatio.

Quæ quidem reprobis sine fructu eueniunt; in ele

8 PARTIT. THEOLOG.

Etis autem efficacia sunt, Matth. 9. 34. & 12. 24. & 20. 16.
& 22. 14. Marc. 3. 4.

Miraculum est opus Dei speciale, supra naturæ ordinem effectum.

Vocatio est op⁹ Dei speciale, quo quosuis homines ad participationē suorum beneficiorum inuitat, Matt. 22. 9. 1 Cor. 1. 9. 1 Tim. 2. 4.

Duntaxat ad electos spectant iustificatio & sanctificatio, 1 Cor. 1. 30.

Horum operum ad electos spectantium doctrina consolationis plenissima, nomine Euangelij patefacta est.

Euangeliū est doctrina de salutis humanæ, per peccatum amissæ, instauratione.

Iustificatio est iustitiæ Christi, per gratuitam remissionem peccatorū, imputatio, Rom. 3. 24. 2 Cor. 5. 18.

Imputatio, est Dei Patris beneficium, quo dignatur iustitiam Christi nostram ducere, Rom. 4. v. 3. 5.

Ea prouenit ex Christi Exinanitione, & Exaltatione.

Exinanitio Christi, est ipsius obedientia, quam æterno Patri præstans, se infra omnes creaturas summissit, Philip. 2. 7. Matth. 8. 20. 2 Cor. 8. 9.

Exinanitionis opera sunt incarnatio & *Angria*.

Incarnatio, est opus exinanitionis Filij Dei, quo humanam naturam de Spiritu Sancto conceptam, & ex Maria Virgine genitam, assumpsit vnione hypostatica, Luc. 1. 35. Matth. 1. 18.

Conceptio Christi de Spiritu Sancto, est formatio ipsius in vtero Virginis Mariæ miraculosa operatione & virtute Spiritus Sancti.

Vnio hypostatica, seu personalis, est copulatio humanæ naturæ Christi cum ipsius Deitatis hypostasi, inconfusa & indissolubilis.

Vnde fit, vt IESVS Christus idem sit verus Deus, & verus homo in vna persona.

Propter hanc vnionē personalem proprietates naturarum fiunt communes personæ.

Vnde

Vnde etiam voces proprietatem vel operationem
vnius naturæ significantes, tamen de tota persona di-
cuntur tropo synecdoches.

Hæc synecdoche à Theologis appellata est peculia-
riter Communicatio Idiomaticum.

Communicatio idiomaticum, est synecdoche, qua
toti personæ tribuitur, quod vni naturæ est proprium,
1 Petr. 3. 18. & 4. 1. Rom. 1. 3.

Hæc synecdoche est in concreto: non autem in ab-
stracto.

Concretum, est vox de tota persona Christi acce-
pta: vt Deus, homo.

Abstractum contra est vox de alterutra saltē natura
in persona Christi usurpata: vt Deitas, humanitas.

Quemadmodum ergo rectissimè dicitur, Christus
Deus est natus ex Virgine, passus sub Pontio Pilato,
crucifixus, mortuus & sepultus: ita rectissimè etiam
dicitur, Christus homo est æternus, vbiq; præsens,
& omnipotens.

Contra, quemadmodum impia & blasphema est o-
ratio hæc, Deitas Christi est nata ex Virgine, passa
sub Pontio Pilato, crucifixa, mortua & sepulta, &c. ita
impia & blasphema est & oratio hæc: Humanitas Chri-
sti est æterna, vbiq; præsens, omnipotens.

Declarata Incarnatione: sequitur

Ἰακωβία.

Δ *Ἰακωβία*, est opus exinanitionis Filij Dei, humano
generi ministrantis, Matth. 20. 28. Rom. 15. 8. Estq;
λατρυρία, vel *λύτρωσις*:

Λατρυρία dispensatio, est tum noui Testamenti pro-
mulgatio, tum perpetua intercessio.

Noui Testamenti promulgatio patefactione Euan-
gelij continetur.

Intercessio, est *λατρυρία* Filij Dei, qua ipse vnus Me-
diator, perpetuò pro sua Ecclesia apud Patrem inter-
cedit, Hebr. 8. v. 2. 6. 1 Tim. 2. 5.

Intercessio hæc fit dupliciter:

Xx

Primùm integritatis & obedientiæ suæ perpetuo vigore Patrem nobis placante, Hebr. 13. 8. Apoc. 13. 8. & Ioan. 2. 1.

Deinde, quoniam non nisi in ipsius nomine Patri ritè possumus preces nostras offerre, quò gratum sit Patri quicquid offerimus, Ioan. 14. 13. & 16. 23.

Ἀναπαύσις, satisfactio, est opus exinanitionis Filij Dei, dantis animam suam in redemptionis pretium pro multis Matth. 18. 11. & 20. 28. & 26. 28. Marci 10. 45. 1 Timoth. 2. 6.

Hæc complectitur tum Passionem & Sepulturam, tum Resurrectionem.

Passio Christi est sacrificium propitiatorium, quo Christus p seipsum peccata humani generis expians, iram Dei placavit, 1 Corinth. 2. 8. & 15. 3. Actor. 20. 28. 2 Cor. 5. 21. 1 Pet. 1. 18. Hebr. 7. 27.

Sepultura Christi, est corporis eius in nouum monumentum impositio, qua nostra peccata secum sepeliuit, Rom. 6. 4.

Resurrectio Christi, est tertio post mortem die reditus in vitam, qua nos ad nouam vitam secum excitauit, Roman. 6. 4.

Exposita exinanitione Christi: sequitur de exaltatione eiusdem.

EXaltatio Christi est ingressus ipsius in gloriam, obedientia Deo Patri præstita partam, Lucæ 24. 26. Phil. 2. 9.

Ea complectitur ascensionem in cœlum: & sessionem ad dextram Patris.

Ascensio Christi in cœlum, est qua corpus ipsius visibiliter sursum receptum est in cœlum, vt nobis quoque locus ibidem pararetur.

sessio ad dextram Dei Patris, est possessio regni & imperij paterni super res vniuersas, Psalmo 110. 1. 1 Corinth. 15. 25. Ephes. 1. 20. Hebr. 8. 1. 1 Petri 3. 22. Actor. 7. 56.

Adbuc

*Adhuc declarata sunt pertinentia ad Iustificatio-
nem: sequitur de Sanctificatione.*

Sanctificatio, est animæ à nativa pollutione per Spi-
ritum Sanctum purgatio.

Hæc complectitur tum regenerationem: tum dona
perpetuò regenerationem comitantia.

Regeneratio, est corruptæ hominum naturæ spiri-
tualis instauratio, Ioan. 3. 5. Tit. 3. 5.

Regenerationis partes duæ sunt: Mortificatio vete-
ris hominis, & viuificatio noui, Rom. 6. 2.

Mortificatio veteris hominis, est peccati in nobis
abolitio, Coloss. 3. 5. Rom. 6. 6.

Mortificatio est pœnitentia, vel crux.

Pœnitentia, est mortificatio, qua cor serio peccato-
rum sensu affectum ad Deum conuertitur, Psalm. 51.
19. 2 Corinth. 7. 10.

Cruce, est mortificatio, qua magis ad seriam pœni-
tentiam excitamur, 1 Cor. 11. 32. Psalm. 119. v. 67. 71.

Cruce vel pœna est, vel tentatio, vel martyrium.

Pœna, est cruce, quam peccatis puniendis Deus in-
fligit, *πρωεία*, Psalm. 6. 2.

Tentatio, est cruce constantiæ fidei experiundæ cau-
sa à Deo seruis suis imposita, *δοκιμασία*. 1 Petr. 1. 7. & 4.
12. Ioan. 1. 12.

Martyriū, est cruce, quā fideles Dei serui Christi no-
mine perpetiuntur, 1 Petr. 2. 20. & 3. 14. & 4. 12. Phil. 1. 29.

Estque incruentum, vel cruentum.

Martyrium incruentum, est calumniarum, ignomi-
niæ, carceris, exilij, & aliorum periculorum perpassio,
2 Cor. 4. 8. & 6. v. 4. 8. & 12. 10.

Martyrium cruentum, est sanguinis & vitæ profusio
ad veritatem Christi tanquam indubitato testimonio
finaliter confirmandam, Ioan. 21. 18.

Mortificationi veteris hominis coniuncta est eius-
dem sepultura.

Sepulturā veteris hominis, est mortificationis quæ-
dam cōtinuatio & conformatio, qua Spiritus assidue

rebellantem carnem opprimat, 1 Corinth. 9. 27.

Viuificatio, est nouæ spiritualis vitæ in nobis inchoatio, 1 Petr. 3. 21. 2 Cor. 5. 15.

Hucusq; de Regeneratione.

Dona perpetuò Regenerationem comitantia, sunt Vnctio & Perseuerantia.

Vnctio, est donum Spiritus Sancti, quo intellectum nostrum ad intelligendam doctrinã Christi aptum efficit, Eph. 1. 17. Matth. 3. 11. Ioan. 14. 26. & 16. 13. 1 Ioan. 2. 27. 1 Cor. 2. 10. 2 Cor. 4. 13. 1 Theff. 1. 9. Esa. 11. 2.

Perseuerantia, est donum Spiritus Sancti, quo gratiam Christi in electis finaliter obsignat, 1 Corinth. 1. 8. 1 Theff. 3. 13. & 5. 23. Rom. 15. 13. 2 Cor. 1. 22.

Sic ergo fuerunt opera Dei, quæ in huius vitæ spaciis incidunt: restant quæ hanc vitam consequentur.

Opera Dei quæ hanc vitam consequentur, sunt Resuscitatio mortuorum vniuersalis, & Iudicium vltimum.

Resuscitatio mortuorum vniuersalis, est opus Dei, quo post expletum electorum numerum, omnes omnino homines in vitam reuocabit, Act. 3. 24. 1 Petr. 3. 7. Apocal. 6. 11.

Iudicium vltimum, est quo Dominus omnes sine exceptione ex verbo suo iudicatos, alios vitæ æternæ hæredes, alios ignis æterni cum Diabolis socios declarabit, Matth. 25. 31. Rom. 14. 10. 2 Cor. 5. 10.

Adhuc explicata fuit Fides de Deo: sequitur de Ecclesia Dei.

Ecclēsia Dei, est cœtus fidelium, quos Deus ad vitam æternam elegit.

Sanctorum communio, est Christi atque omnium eius beneficiorum spiritualis participatio, 1 Ioan. 1. 13. 1 Cor. 1. 9. Ephes. 4. 4. Rom. 12. 5. Col. 3. 15.

Hæc

Hæc communicatio perficitur intrinsecus, & extrinsecus.

Intrinsecus fit per Spiritum Sanctum, quo tanquam vinculo res etiam procul, quod ad locorum interual-
la attinet, dissitæ, connectuntur.

Extrinsecus fit cum Verbo, tum Sacramento.

Verbo per promissionem salutis & gratiæ Christus & beneficia eius credentibus offeruntur.

Sacramentum est signū fœderis æterni inter Deum & homines credentes, quo Christi beneficia creden-
tibus obsignantur, Gen. 9. v. 12. 16. & 17. 7. Exodi 20. 10.
& 31. 14. Rom. 1. 11. 1 Cor. 11. 25.

Sacramentum vel veteris Testamenti est, vel noui.

Vtriusq; substantia est eadem; differunt saltem ad-
iunctis externis, tēpore, symbolis, claritate, etiam sub-
iecto, Coloss. 2. 11. Phil. 3. 3. 1 Cor. 10. 2.

Sacramentum veteris Testamenti fuit, quod ante
Christi aduentum Ecclesiæ à Deo institutum erat.

Sacramentum veteris Testamenti aliud fuit gene-
rale, aliud speciale.

Generale, quod vniuersis omninò Israëlitis genera-
tim obseruari præceptum fuit.

Fuitq; Circumcisio, vel Pascha.

Circumcisio fuit Sacramentum veteris Testamenti,
quo omnes mares in populo Israëlitico in præputio
circumcisi, fœderi à Deo cum Abrahamo inito infere-
bantur, Genes. 17. 9.

Pascha fuit Sacramentum veteris Testamenti, quo
fideles comesto Agno Paschali, liberationis ex Aegy-
pto tum præteritæ corporalis, tum futuræ spiritualis
admonebantur, Exodi 12. 3.

Speciale fuit, quod speciatim ad quosdam saltem
pertinuit: quale fuit Iris Noë, pposita post diluuium,
Manna, Petra & Serpēs æneus Israëlitis in deserto; &
Ignis cœlitus accensus ad victimas consumendas, A-
bele, Salomone & Elia sacrificante.

Manna erat Sacramentum veteris Testamenti, quo
cibo cœlitus demisso alebantur, ad significandam spi-

14 PART. THEOLOG. LIB. I.

ritualem alimoniam per Christum dandam, Exodi 16.
14 Ioan. 6. 32. 1 Cor. 10. 3.

Petra erat Sacramentum veteris Testamenti, quo aqua profluente è Petra baculo à Moyse percussa portabantur, ad significandum spiritualement potum à Christo fundendum, 1 Cor. 10. 4.

Sacramentum noui Testamenti (quod etiam Christianum appellare possumus) est, quod ab ipso Christo Ecclesiae suae institutum, Sacramentis veteris Testamenti successit.

Estque Baptismus & Coena Domini.

Baptismus est Sacramentum Christianum, quo aqua in nomine Patris & Filij & Spiritus Sancti semel abluti Christo initiatur, ad profitendum, sanguine Christi nos à peccatis abluere Matth. 28. 19. Rom. 6. 3.

Coena Domini est Sacramentum Christianum, quo, actis Deo gratias, pane fracto & vino utimur ad profitendum nos Christi corpore crucifixo, sanguineque fuso, in aeternam vitam sustentari.

LIBRI I. FINIS.

Partitio-

Partitionum Theologica-
rum, Logica Methodo
institutarum,

LIBER SECVNVS.

De Fidei Actionibus.

CTIONES fidei sunt, quæ ex fide pro-
manantes nos Deo per Christum gra-
tos & acceptos faciunt, Roman. 14. 23.
Hebr. 11. 6.

Actiones fidei sunt in obediētia Le-
gis: eisq; è regione aduersant peccata.

Peccatum est, quicquid est contra Legem Dei.

Lex Dei, est decalogus decem mandatorum à Deo
ipso, vt esset actionum nostrarum regula, promulga-
tus, Deut. 6. 1.

Decalogus extat Exodi 20. his verbis descriptus:

Ego Iehoua Deus tuus, &c.

Obedientia Legis tota consistit in dilectione, 1 Ti-
moth. 1. 5.

Dilectio, est amare Deum supra omnia, & proximū
sicut nos ipsos, Matth. 22. 37.

E dilectione nascitur zelus diuinus.

Zelus diuinus, est vehemens animi indignatio ad-
uersus ea, quæ contra Legem Dei fiunt, Ioann. 2. 14.
Psal. 68. 10. & 119. 139. 1 Reg. 19. 10. Act. 17. 16. Numer. 15.
11. 2 Cor. 7. 7. & 11. 2.

Hic zelus cum scientia erit, si prudentia spirituali
gubernabitur, Rom 10. 2. Phil 3. 6.

Prudentia spiritualis, est iudicij à Spiritu Sancto

illustrati rectitudo, per quam omnia ad obedientiam legis apta & necessaria solerter eligimus. Sic Paulus *λατρείαν* vult esse *λογικὴν*, Rom. 12. 1. Sic idem oportunitatem nos obseruare iubet in virtutum exercitio, Rom. 13. 11.

Obedientia Legis versatur in cultu Dei & virtute.
Cultus Dei, est actio fidei soli Deo præstanda.

Adiuncta cultus Dei sunt, timor Dei & humilitas.

Timor Dei, est reuerentia maiestatis Dei cum fuga peccati coniuncta, Psal. 5. 8.

Humilitas, est abnegatio sui, qua quis sibi ipsi displicens, totum se Deo subiicit.

Cultus Dei internus est, vel externus.

Internus, est spiritualis cultus in animo consistens, Rom. 1. 9. 1 Petr. 2. 5.

Internus cultus Dei, est Inuocatio & Gratiarum actio.

Inuocatio, est cultus Dei internus, per quem bona necessaria à Deo petimus.

Inuocandi & precandi formula singularis ea est, quã Discipulis rogantibus Magister ipse Christus instituit, Matth. 6. 9. Luc. 11. 2.

Pater noster qui es in cælis. &c.

Inuocationis comes est Spes: Spei verò effectum Patientia.

Spes est bonorum à Deo promissorum indubitata expectatio, Hebr. 6. 11. Rom. 12. 12. Tit. 2. 13. Iac. 1. 6.

Patientia, est constantia animi, per quam calamitates à Deo impositas spe auxiliij diuini eleganter perferimus, Iac. 1. 3. Rom. 12. 12. 1 Petr. 2. 20.

Gratiarum actio, est cultus Dei internus, per quem Deo pro bonis acceptis debitam laudem reddimus.

Externus cultus Dei, est per quem Deum externis modis colimus.

Versaturq; tum in confessione fidei & iuramento, tum in voto & ritibus.

Confessio fidei, est veritatis cœlestis ex Scriptura sancta cognitæ aperta testificatio, 1 Petr. 3. 5.

Iuramen-

Iuramentum, est religiosa diuini nominis contestatio, Deuteron. 6. 13. & 10. 20. Rom. 1. 9. 2 Corinth. 1. 23. & 11. 31. Phil. 1. 8.

Votum, est promissio Deo facta de re aliqua sancta, nomine gratitudinis ipsi debitæ præstanda, Psalm. 50. 14. & 66. 13. & 11. 6. 12. Leuit. 27. 1.

Ritus vel ceremonia, est externū sacrorū exercitiū.

Ritus vel perpetuus est, vel temporarius.

Ritus perpetuus, est qui in externo cultu Dei exercendo semper est necessarius: cuiusmodi est sanctificatio Sabbathi, Exodi 23. Esa. 58. Ierem. 17. Num. 15.

Sanctificatio Sabbathi complectitur quicquid ad Dei cultū exhibendum pertinet: videlicet meditationem verbi Dei, preces solennes & Sacramentorum administrationem.

In his certa & ordinata disciplina conseruari debet, 1 Cor. 14. 40. Coloss. 2. 5.

Disciplina Ecclesiastica, est decens politia Ecclesiastica administratio.

Estq; communis, vel propria.

Communis, quæ ad omnia membra vniuersi corporis Ecclesiæ pertinet.

Ea in Conciliis Ecclesiasticis, vel Synodis conspicitur. Quiuis enim potest audiri in Concilio, modò id ritè & ordine fiat.

Concilium Ecclesiasticum, est conuentus Ecclesiæ causa institutus.

Causa verò conuocandorū Conciliorū duplex est.

Vna, vt Ecclesia puram doctrinā in verbo Dei comprehensam aduersus hæreticos asserat, & aperto suo testimonio approbet, Act. 15.

Hac ratione Ecclesia dicitur columna & firmamentū veritatis, cuius videlicet fidelis est testis, 1 Tim. 3. 15.

Altera, vt politia Ecclesiastica leges vel canones, pro diuersa temporum, locorum & personarū ratione constituat.

Concilium, vniuersale est, vel particulare.

Vniuersale, quod vniuersæ Ecclesiæ nomine colle-

etum est: quale fuit Israëliticum, 1 Reg. 18. 19. & Apostolicum, Act. 15. 6.

Particulare Concilium est, in quo certæ alicuius prouinciæ Ecclesiæ conueniunt: alias Prouinciale, item Nationale vocant.

Explicata communi disciplina: sequitur propria.

Disciplina propria, est quæ ad certarum personarum in Ecclesia functionem pertinet.

Earum personarum aliæ fuerunt in veteri Testamento: aliæ sunt nouo.

In veteri Testamento fuerunt Sacerdotes & Prophetæ.

Sacerdotes fuerunt, quibus administratio veri cultus Dei in Ecclesia Israëlitarum commissa fuit.

Prophetæ fuerunt, qui extraordinaria uocatione missi erant, tum ad instaurationem doctrinæ à Sacerdotibus corruptæ, tum ad quorundam politicorum consiliorum gubernationem.

In nouo Testamento sunt vel Episcopi, vel Diaconi.

Episcopi sunt, quibus sermonis, precum & Sacramentorum administratio incumbit.

Episcoporum functio vel temporaria est, vel perpetua.

Temporaria, quæ instituta erat ad id tempus, quo initio plantandæ erant noui Testamenti Ecclesiæ.

Fuitque Apostolorum, Euangelistarum & Prophetarum noui Testamenti, Ephes. 4. 11.

Apostoli fuerunt immediatè ab ipso Christo designati ad Euangelium in vniuerso orbe terrarum prædicandum, Matth. 28. 19.

Euangelistæ fuerunt comites & *συνεργοι* Apostolorum, cuiusmodi fuerunt Timotheus, Silas, Titus, & alij Pauli comites, Act. 16. 3. & 17. 15.

Prophetæ noui Testamenti, fuerunt singulari quadam intelligentia mysteriorum Dei donati, adeo ut etiam pollerent dono prædicendi res futuras, Actor. 11. 27. & 21. 20.

Functio

Functio perpetua est, quæ omnibus temporibus in Ecclesia requiritur.

Estque vel Doctorum, vel Pastorum, Ephes. 4. 11.

Doctorum munus est catechumenos instituere. Quo munere functus est Origenes in Ecclesia Alexandina, Euseb. lib. 6. cap. 5.

Pastorum munus est doctrinam verbi applicare Ecclesie vsibus.

*Tantum de Episcopis: de Diaconis
sequitur.*

Diaconi sunt, qui Ecclesiasticorum negotiorum causa Episcopis sunt adiuncti.

Horum alii ærarij, seu bonorum Ecclesiasticorum administratio: aliis iurisdictionis Ecclesiasticæ potestas data est.

Bona Ecclesiastica in quatuor partes diuidebantur. Vna distribuebatur Clericis, qui ministerio Ecclesie erant addicti, Matth. 10. 10. 1 Cor. 9. 9. 1 Thess. 3. 8.

Alter quadrans pauperibus alendis impendebatur.

Tertius tuendis ædificiis Templorum destinabatur.

Quadrans reliquus Episcopo concedebatur, quo pauperes aduenas exciperet: & captiuos etiam fratres, cum opus esset, solaretur, 1 Tim. 3. 2. Tit. 1. 8.

His Diaconis, qui bona Ecclesiastica curabant, adiunctæ fuerunt viduæ, quæ pauperum & hospitum vsibus seruibant, præsertim ægrotorum, Act. 6. 1. 1 Tim. 5. 9.

Iurisdictionis Ecclesiasticæ est spiritualis potestas, qua authoritas legum Ecclesiasticarum conseruatur.

Hæc committebatur Presbyteris, seu Senioribus.

Consistit autem tum in censura, tum in externi decori in Ecclesia constitutione.

Censura est pars iurisdictionis Ecclesiasticæ, quæ ad correctiones spectat.

Censura vel Admonitio est, vel Excommunicatio.

Admonitio, est censura priuata, qua quis solus vel adhibito vno atque altero teste, quempiam corrigit, Matth. 18. v. 15. 16.

Excommunicatio, est censura publica, qua quispiam ex Sanctorum communione iuste exclusus declaratur, ac proinde traditus Satanæ, nisi resipuerit, Matth. 18. 17. 1 Cor. 5. 5. 1 Tim. 1. 20.

Externi decori in Ecclesia constitutio complectitur Electiones, causas matrimoniales, publicorum ieiuniorum indictiones.

Sic fuit de ritu perpetuo: sequitur de temporario.

Ritus temporarius, est quo abrogato saluus nihilominus cultus Dei manet.

Cuiusmodi sunt Mosaici, qui ad certum tempus durare, & aduentu Messiae abrogari debebant, dum videlicet veritas exhibita esset, cuius illi figuræ saltem fuerant, Act. 15. 10.

Hi igitur non amplius necessariam observationem habent: sed vigore libertatis Christianæ sunt aboliti.

Libertas Christiana, est Christianorum à rituum Mosaicorum seruitute solutio, Gal. 5. 1.

Adhuc fuit de Cultu Dei: sequitur de Virtute.

Virtus est actio honesta, 2 Petr. 1. v. 3. 5. Tit. 3. 8.

Utque cultus diuini regula est lex Dei: ita etiam virtutis.

Virtus est Temperantia, vel Iustitia.

Temperantia est virtus modum in omnibus conseruans.

Estque tum sanctimonia: tum mansuetudo & modestia.

Sanctimonia, est sanctæ conuersationis studium.

Estque continentia & decorum.

Continentia, est sanctimonia lasciuiam carnis coerens, 1 Petr. 2. 11. Rom. 13. 14. Gal. 5. 16.

Continentia est tum sobrietas & vigilantia: tum castitas.

Sobrietas est continentia in cibo & potu, 1 Petr. 4. 7.

Ex sobrietate nascitur Frugalitas.

Fruga-

Frugalitas, est virtus res ad sustentandam vitam moderate dispensans. Aliàs Parsimonia.

Vigilantia, est continentia voluptatem somni moderans, 1 Petr. 5. 8.

Castitas, est continentia in rebus venereis.

Decorum, est per quod in externis gestibus sanctimoniam conseruamus.

Estq; in condito sermone & comitate: tum in verecundia & munditie.

Conditus sermo, est decens sermonis de rebus quibusuis vsurpatio, Ephes. 4. 29.

Huius comes est Taciturnitas.

Taciturnitas, est decens in loco silentiū, 1 Cor. 14. 35.

Comitas, est decens in colloquiis facilitas, 1 Petri 3. 8.

Verecundia, est ingenuus pudor à timore infamiæ profectus.

Mundities, est decens in amictu ornatus, 1 Petr. 3. 3. 1 Timoth. 2. 9.

Sic dictum est de Sanctimonia: sequitur de Mansuetudine & Modestia.

Mansuetudo, est temperantia, per quam iram moderantes, leniter alij alios toleramus, Ephes. 4. v. 2. 26. Tit. 3. 2.

Ex hac promanat studium concordia.

Studium concordia, est virtus, per quam pacem cum omnibus, quantum in nobis est, colimus, Ephes. 4. 3. Rom. 12. 18.

Modestia, est per quam quisque summissè de se ipse sentit.

Modestia procreat candorem.

Candor est virtus optimè de aliis iudicans.

Haëtenus fuit de Temperantia: dicendum iam est de Iustitia.

Iustitia est virtus suum cuique tribuens.

Iustitia priuata est, vel publica.

Iustitia priuata, est quæ homines priuatos cõcernit.
Iustitia priuata vel Distributiua est, vel Commu-
tatiua.

Iustitia distributiua, est virtus vnicuiq; consentanea
pro dignitate cuiusq; præstans, Rom. 13.7.

Ea vel Oeconomica est, vel erga alios.

Iustitia Oeconomica, est quæ in officiorũ œcono-
micorum administratione præstari debet.

Hæc sita est in sanctitate coniugij, & dispensatione
rei familiaris.

Coniugiũ est legitima maris & fœminæ cõiunctio.

Coniugij officia versantur in iustitia coniugali & e-
ducatione liberorum.

Horum officiorum commune vinculum est *ἄγάπη*.

Σπυγνῆ, est naturalis amor cognati sanguinis.

Iustitia cõiugalis præstatur, si ambo cõiuges coniu-
galem amorem integrum & impollutum conseruent.

Si secus fiat, sæpe diuortium sequitur.

Diuortium est legitima coniugij solutio.

Causæ diuortij duæ sunt tantum: Vna adulterium,
Matth. 19.9. Altera desertio, id est, malitiosa alterius
coniugis discessio, 1 Cor. 7.15.

Peculiariter autem mariti officium, est tueri vxo-
rem & leniter habere, Coloss. 3.19.

Vxoris verò officium, est marito subiectam esse, E-
phes. 5.22. Coloss. 3.18. 1 Petr. 3.1.

Educatio liberorum, officia parẽtum & liberorum
complectitur.

Parentum officium, est moderatè patria potestate
vti, & liberos enutrire in doctrina & disciplina Domi-
ni Ephes. 6.4. Coloss. 3.21.

Liberorum officium est, tum obtemperare paren-
tibus, Ephes. 6.1. Coloss. 3.20. tum inter se concordēs
esse, Psalm. 133.1.

Dispensatio rei familiaris versatur in officio tum
Dominorum, tum seruorum.

Officium Dominorum est, moderatè vti suo in ser-
uos imperio, Ephes. 6.2.

Officium

Officium seruorum est, ex animo fideliter imperatores à Dominis labores perficere, Ephes. 6. 5.

Iustitia Oeconomica declarata est: sequitur iustitia Distributiua erga alios.

Iustitia distributiua erga alios, est vel erga publicum Magistratum, vel priuatos homines.

Erga publicum Magistratum est subiectio.

Subiectio est iustitia distributiua erga Magistratū, quæ consistit in obedientia erga leges: & publicorum onerum portatione, Roman. 13. 1. Matth. 17. 27. & 22. 21. 1 Petr. 2. 13.

Erga priuatos homines est Amicitia & Liberalitas.

Amicitia est, quæ pro vera beneuolentia reddit veram beneuolentiam.

Liberalitas est, qua officia & bona nostra voluntariè & gratuitò cum aliis communicamus, Rom. 12. v. 3. 16. 2 Cor. 8. 10.

Estque Eleemosyna & Hospitalitas.

Eleemosyna, est liberalitas erga egentes, per commiserationem inopiam eorum subleuans, 1 Cor. 16. 1.

Hospitalitas, est liberalitas erga aduenas, officiosè eos hospitio accipiens, Rom. 12. 13. Ier. 13. 2. 1 Petr. 4. 9.

Liberalitatis in dignos collatæ fructus est Gratitude.

Gratitude, est virtus liberalitatis alterius memoriam officiosam conseruans.

Hactenus de Iustitia distributiua: de commutatiua sequitur.

Iustitia commutatiua, est virtus æquitatem in commerciis seruans.

Hæc versatur in Sedulitate & Veracitate.

Sedulitas, est virtus, per quam labores nostri officij diligenter & fideliter exequimur, 2 Theff. 3. 10.

Hanc comitantur *αὐτάρκεια* & abstinentia.

Αὐτάρκεια, est virtus per quam sua sorte quisq; contentus est, 1 Timoth. 6. 6.

24 PART. THEOLOG. LIB. II.

Abſtinentia, eſt virtus, per quã manus abſtinemus ab alienis.

Veracitas, eſt virtus ita quiduis affirmans vti eſt.

Sic fuit de Iuſtitia priuata: ſequitur de publica.

Iuſtitia publica, eſt virtus publici Magiſtratus, communem Reipubl. ſtatum incolumem conſeruans, 1 Timoth. 2. 2.

Magiſtratus, eſt officium publicum, poteſtatem in ſubiectos legitime gerens, Rom. 13. 1.

Iuſtitia publica togata eſt, vel bellica.

Iuſtitia togata, eſt æqua legum adminiſtratio.

Conſpiciturque in legum promulgatione & executione.

Legum promulgatio felicitatem totius Reipubl. ſpectare debet.

Ea felicitas non tantum ſita eſt in negotiis ad hanc vitam pertinentibus: ſed etiam vel maxime in hoc, vt primo loco verus Dei cultus vigeat, à quo vno vera omnis felicitas promanat, Deuter. 17. 18. 2 Samuel. 6. 1. 1 Reg. 2. 27. & 11. 11. Pſal. 75. 11.

Executio, eſt legum promulgatarum in effectum productio.

In hac imprimis elucere debet ἀμεθωποληψία.

Αμεθωποληψία, eſt incorrupta legum ſine personarum acceptione executio, Pſalm. 82. 1. 2 Paralip. 19. 7. Deut. 1. 16. & 16. 18. Prouerb. 24. 23.

In executione vel ius ſtrictum ſeruatur, vel clementia adhibetur.

Ius ſtrictum, eſt rigida legum ſeueritas.

Clementia, eſt rigoris legum iſtis de cauſis mitigatio. Græcis eſt ἐπιείκεια.

Iuſtitia bellica, eſt belli cum æquitate adminiſtratio, Luc. 3. 14.

Bellum, eſt legitima aduerſus publicas iniurias deſenſio.

LIBRI II. FINIS.

ΕΠΙ.

ΕΠΙΣΤΑΓΜΑ.

PERA DEI communia electis & reprobis sunt, Patefactio verbi & Vocatio.

Patefactioni verbi adiuncta sunt Miracula.

Duntaxat ad Electos spectat foedus æternum inter Deum & ipsos.

Foederis istius duæ sunt partes: ex parte Dei, Promissio gratiæ: ex parte hominum, Obligatio ad hunc solum Deum colendum, & ad viuendum secundum legem ipsius.

Promissioni adiunxit Deus Sacramenta, tanquam sigilla.

Sacramentum, est visibile signum, per quod res spirituales in Euangelio promissæ fidelibus ita significantur & obsignantur, vt certi reddantur, se eas tam verè accipere, quàm verè visibile signum accipiunt.

Vsus Sacramenti est in eius administratione & perceptione.

In administratione consideranda sunt, à quo administrari debeat, cui, & quo ritu.

Administratio fieri debet à Ministro legitimè ad id ordinato: etiamsi interdum sit hypocrita.

Tantumq; illis, quorum cognita est fides & vita: ne margaritæ ante porcos proiciantur.

Idque eo ritu, qui à Deo ipso institutus est.

Perceptio Sacramenti fit corpore: qua significatur & obsignatur perceptio rerum promissarum, quæ fit anima vel fide.

Habet enim Sacramentum similitudinem rei promissæ, cuius signum est.

Propter hanc similitudinem & analogiam signum sæpe nomen rei promissæ accipit: & contra, res promissa etiam nomen signi.

Quæ permutatio & translatio nominum Metaphora à Rhetoribus appellatur.

Sed metaphoraë præterea metonymia coniungitur, ubi res promissa pro eius fructibus accipitur.

• Sacramentum duplex est: veteris Testamenti, vel noui.

Sacramentum veteris Testamenti aliud fuit ordinarium, aliud extraordinarium.

Ordinaria fuerunt duo: Circumcisio & Pascha.

Extraordinaria etiam duo: Baptismus nubis & maris, & Cœna mannæ atque aquæ ex petra profluentis.

Sacramenta noui Testamenti duo sunt: Baptismus & Cœna Domini.

HUMILIATIONIS Christi partes duæ sunt, Incarnatio & ministerium. Incarnatio est opus humiliatio- nis Filij Dei, quo humanam naturam assumens in carne manifestatus est.

Incarnationis partes sunt, tum Conceptio humanæ naturæ & Unio personalis, tum Natiuitas.

Ministerium Christi vel Propheticum est, vel Sacerdotale.

Propheticum, est in prædicatione verbi, qua non solum arcanum consilium de redemptione nostri nobis patefecit: sed etiam legis diuinæ veram sententiam exposuit.

Ministerij Sacerdotalis partes duæ sunt, Satisfactio & Intercessio.

Satisfactio est in Legis impletione & generis humani redemptione.

Legis impletio est in subiciendo se Legi, & omnia præstando quæ per eam præcepta sunt.

Redemptio generis humani est p̄solutio pœnæ pro peccatis generis humani.

Ea consistit tum in Passione & morte: tum in Sepultura & descensu ad inferos.

Exaltatio Christi complectitur tum Resurrectionem ipsius ex mortuis, & manifestationem quadraginta diebus: tum Ascensionem in cœlum, & sessionem ad dexteram Patris.

ECCLESIA

ECCLESIA, est cœtus vocatorum ad agnitionem Dei & participationem beneficiorum ipsius.

Ecclesia vel vniuersalis est, vel particularis: Hæc visibilis, illa inuisibilis est.

Ecclesia vniuersalis, est inuisibilis cœtus tantum fidelium, quos Deus ad beatam & æternam vitam elegit.

In hac considerandum tum caput, tum corpus.

Caput est Christus: Corpus verò mysticum est, eiusq; membra tantum sunt electi.

Ecclesia particularis, est visibilis cœtus hominum audientium verbum Dei, cui multi mali & hypocritæ sunt admixti vsq; ad nouissimum iudicium.

Ecclesia particularis aut est veteris Testamenti, aut noui.

Vtriusque partes duæ sunt: Ecclesiasticæ personæ & Laici.

Ecclesiasticæ personæ, sunt quæ Ecclesiæ operam suam impendunt.

Ecclesiasticæ personæ vel ordinariè vocantur, vel extraordinariè.

Ordinariè ab Ecclesia: extraordinariè ab ipso Deo.

Personarum extraordinariè vocatarum dona etiam extraordinaria fuere, vt discretionis Spirituum, sanandi ægrotos, edendi miracula, &c.

In Ecclesia veteris Testamenti ordinariè fuerunt vocati Sacerdotes: extraordinariè Prophetæ.

In noui Testamenti Ecclesia extraordinariè fuerunt vocati Apostoli, Euangelistæ & Prophetæ noui Testamenti.

Horum functio fuit temporaria: instituta nempe ad id tempus, quo initio plantandæ erant Ecclesiæ noui Testamenti.

Et quia Ecclesia noui Testamenti ex omnibus gentibus colligenda erat, ideò præcipuè dono linguarum ornati fuerunt.

Ordinariè vocantur Episcopi & Diaconi.

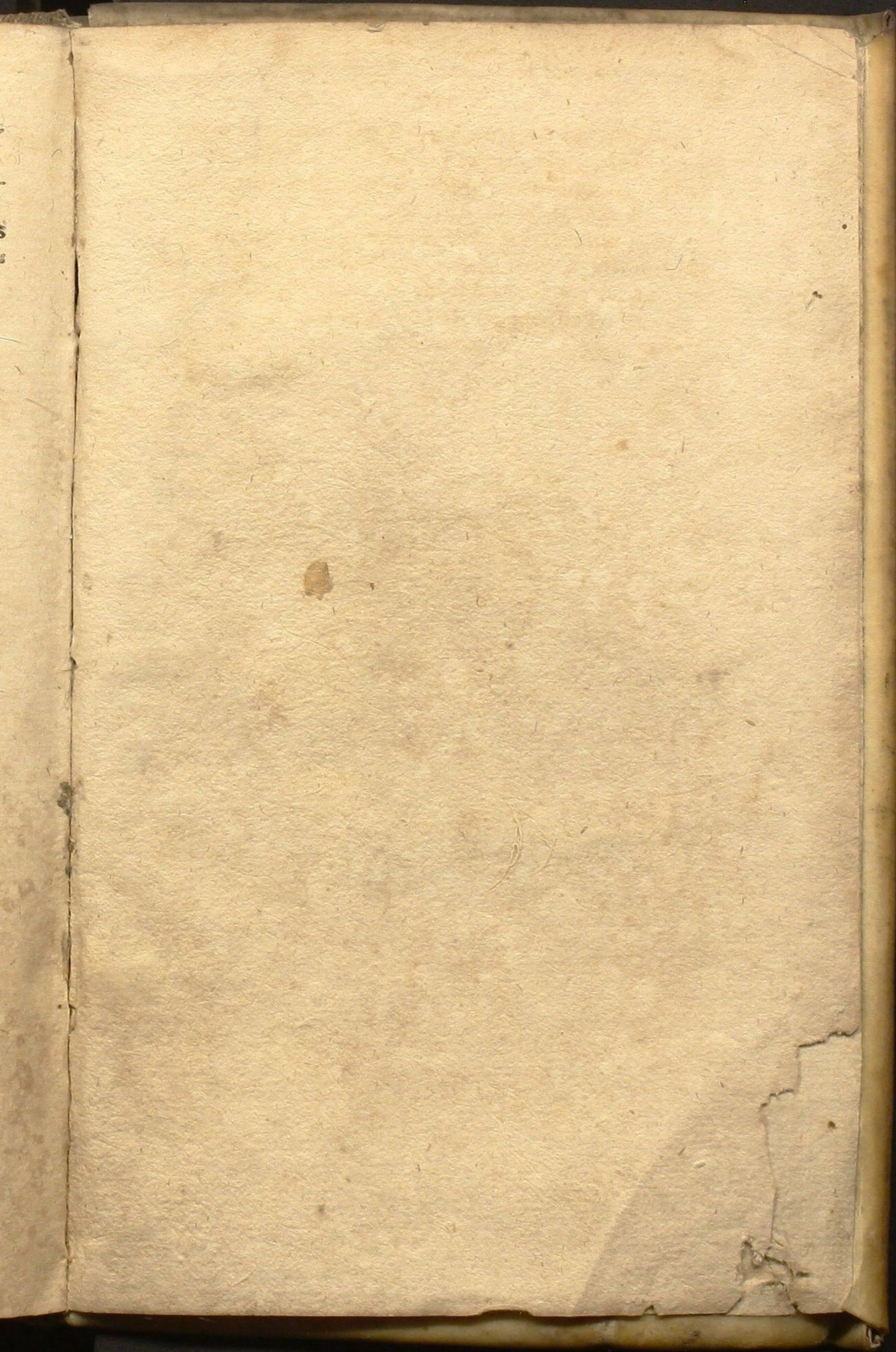
Dies festus Ecclesiae noui Testamenti vel hebdomadarius est, vel anniuersarius.

Hebdomadarius est, qui singulis hebdomadis recurrit, & dies Dominica dicitur:

Anniuersarius est, qui quotannis recurrit: vt dies Natiuitatis, Circumcisionis, Passionis, Resurrectionis, Ascensionis Christi in caelum, & festum Pentecostes, seu missionis Spiritus Sancti.

F I N I S:

Handwritten text in blue ink, possibly a library or archival stamp, including the number "695" and a character.

Ms 695^h

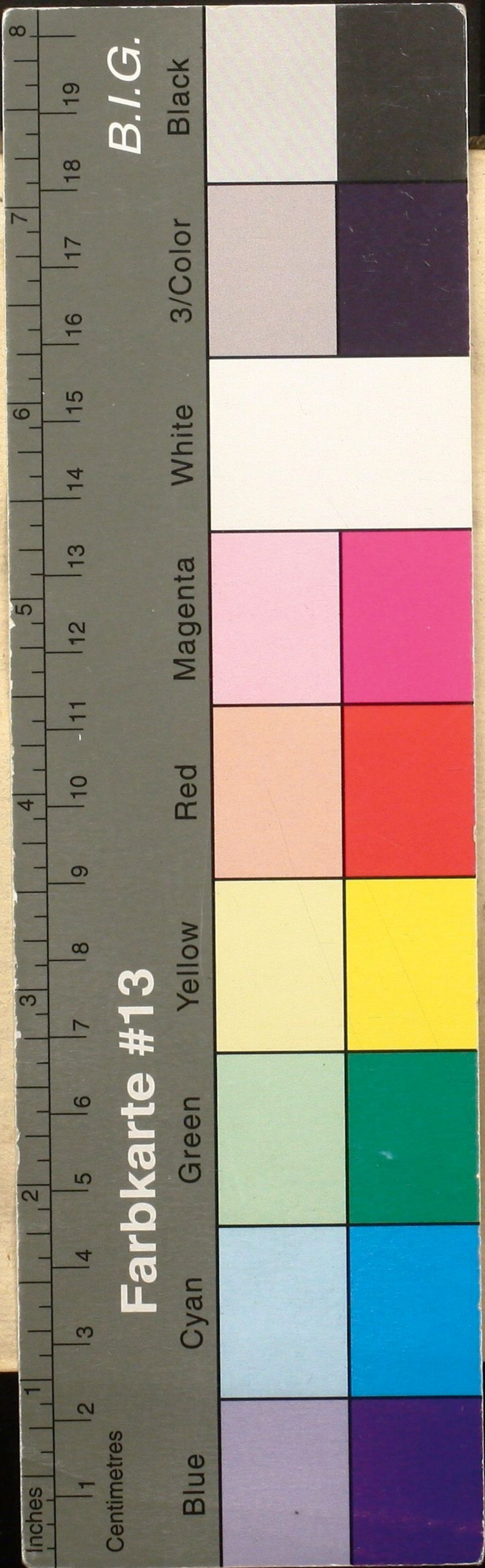
ULB Halle 3
007 375 492

Sb

9m-1
A M A N D I
P O L A N I A
P O L A N S D O R F

Partitionum Theologica-
rum, Logica Methodo
institutarum,

L I B E L L I D V O .

Χάρις Βασιλείων ὀνηθεῖ.

B A S I L E Æ,
P E R C O N R A D . W A L D K I R C H .

clō lōc iv.

